

ДЕРЖАВНО – ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ВІДТВОРЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

О. М. НОСИК, канд. екон. наук, доц.,
зав. кафедри менеджменту і адміністрування
Національний фармацевтичний університет, м. Харків

В сфері відтворення людського капіталу формою сумісно-розділеної діяльності з інвестування у людину, координування співпраці інвесторів (індивідуальних, приватних, державних, недержавних некомерційних та ін.) з метою забезпечення їх синергійної взаємодії є інвестиційне партнерство.

У сучасних наукових джерелах інвестиційне партнерство або партнерське інвестування достатньо широко висвітлено у такий його формі, як інвестиційна співпраця держави та приватного сектору економіки. Слід підкреслити, що державно-приватне інвестиційне партнерство є однією із складових державно-приватного партнерства як форми взаємодії між державними структурами і бізнесом. Моделями державно-приватного партнерства є моделі оператора, за якою держава координує та контролює діяльність приватного партнера, розподілу продукту, спільного управління державною власністю, кооперації, концесії, лізингу, спільного підприємства.

Інвестиційне партнерство з забезпечення людського розвитку є організаційною формою співпраці інвесторів у людину із здійснення сумісних інвестиційних проектів соціогуманітарної спрямованості, що забезпечують інноваційне відтворення людського капіталу.

Інвестиційне державно-приватне партнерство як форма взаємодії держави і суб'єктів підприємницької діяльності та інших інвесторів із здійснення сумісних інвестиційних проектів у соціогуманітарній сфері, спрямованих на забезпечення соціального і гуманітарного розвитку суспільства, не має ще належного правового закріплення. З метою його інституціоналізації є необхідним внесення певних доповнень до Закону України «Про державно-приватне партнерство», що будуть сприяти розвитку інвестиційного партнерства з соціогуманітарного розвитку. Важливо підкреслити, що потребу у удосконаленні правового регулювання державно-приватних партнерств визнають і законодавці. На нашу думку потребують удосконалення такі положення закону, що розглядається.

По-перше, серед сфер застосування державно-приватного партнерства

названі охорона здоров'я, туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт, які є складовими соціогуманітарної сфери, інвестиції, які безпосередньо впливають на відтворення людського капіталу. Вважаємо, що перелік сфер застосування державно-приватного партнерства слід доповнити іншими складовими соціогуманітарної сфери, насамперед, у нього необхідно включити освіту. Це має соціально-економічні підстави, оскільки освіта, починаючи з дошкільного навчання і завершуючи післядипломною освітою, є тією галуззю, що безпосередньо пов'язана з формування та накопиченням людського капіталу. Інвестиційне державно-приватне партнерство з розвитку освітньої галузі сприяло би як підвищенню її капіталоутворюючої ролі відносно накопичення людиною запасу загальних і спеціальних знань, здібностей, навичок, вмінь, необхідних для продуктивної, у тому числі і інноваційної діяльності, так і координації дій та співпраці державного і приватного партнерів, що є фактором синергії інвестицій у освіту. Включення освіти та інших складових соціогуманітарної сфери до переліку галузей застосування державно-приватних партнерств має правові підстави, оскільки у Законі закріплено, що державно-приватне партнерство може застосовуватися в інших сферах діяльності, крім видів господарської діяльності, які відповідно до закону дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам та організаціям.

По-друге, у Законі України «Про державно-приватне партнерство» головними функціями здійснення державно-приватного партнерства визначено такі: проектування; фінансування; будівництво; відновлення (реконструкція, модернізація); експлуатація; пошук; обслуговування, а також інших функцій, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства. На нашу думку, у цьому переліку є відсутнім інвестування, хоча і названа така функція, як фінансування. Але фінансування та інвестування за змістом не є тотожними. Фінансування може здійснюватися як вкладення коштів без мети їх повернення та отримання прибутку. Інвестування, навпаки, передбачає як окупність витрат, так і перевищення їх доходом, отриманим, завдяки їх здійсненню. Виходячи з цього виникає питання, про яке фінансування з боку приватного партнера йде мова у Законі? Приватним партнером є суб'єкт підприємницької діяльності (юридична або фізична особа), отже метою його діяльності є отримання прибутку. Таким чином, функцією приватного партнера може бути саме інвестування певних проектів. Отже, інвестування слід додати до

переліку функцій державно-приватного партнерства. Здійснення інвестиційного проекту приватним партнером-суб'єктом підприємницької діяльності передбачає не тільки його окупність, але і отримання інвестиційного доходу, визначення та розподіл якого між партнерами також потребує правового врегулювання.

По-третє, у теперішній час державно-приватне партнерство сполучає кошти і діяльність державного партнера і приватного партнера – суб'єкта підприємницької діяльності-юридичної чи фізичної особи. Цей перелік необхідно доповнити а) індивідуальними партнерами – особами, які здійснюють самоінвестування у індивідуальний людський капітал; б) приватними неприбутковими партнерами – організаціями приватного некомерційного сектору економіки і громадськими організаціями, що здійснюють інвестиції у соціогуманітарну сферу. Це буде сприяти збільшенню інвестиційних потоків у людський розвиток.

Внесення доповнень, що пропонуються, сприяло би формуванню сприятливого інституційного середовища співпраці держави і інших інвесторів у людину із інвестування у людський розвиток.

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І БІЗНЕСУ

В. П. РЕШЕТИЛО, д-р екон. наук, проф.,

проф., зав. кафедри економічної теорії

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова, м. Харків

Реалізація нової парадигми розвитку цивілізації, орієнтованої на принцип екологічно безпечного соціально-економічного розвитку, неможлива без співробітництва державних і місцевих органів влади з представниками сфери бізнесу. Таке співробітництво розкривається у державному приватному управлінні, вагомим елементом якого є державно-приватне партнерство.

У сучасній літературі приділено чимало уваги питанню організаційних форм державно-приватного партнерства, які широко застосовуються у світовій практиці і доволі успішно реалізуються в економіці України. Зважаючи на вагомі наукові досягнення з цього приводу, потребує система-